

Српско археолошко друштво

Међуопштински завод за
заштиту споменика културе
Суботица

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XLIII СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Суботица, 14. – 16. октобар 2020. године

Програм, извештаји и апстракти

Организациони одбор скупа

др Леда Шилинг, директор, Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица

др Неда Мирковић Марић, Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица

МА Огњен Младеновић, секретар Српског археолошког друштва

др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј у Београду

doc. dr Martina Blečić Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

prof. dr Boris Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

др Неда Мирковић Марић, Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица

др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

Марин Бугар, Народни музеј, Крушевац

др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд

др Наташа Миладиновић-Радмиловић, Археолошки институт, Београд

др Селена Витезовић, Археолошки институт, Београд

мр Александар Алексић, Завод за заштиту споменика културе Ниш

др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд

др Мирослав Марић, Балканолошки институт САНУ

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица

За издавача: Адам Црнобрња и Леда Шилинг

Штампа: Four Print, Београд

Тираж: 200

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-11-3

Република Србија

XLIII скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва и штампање ове публикације финансирани су средствима Министарства културе и информисања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

САДРЖАЈ

Поздравна реч.....	4
Програм XLIII годишњег скупа.....	5
Извештај о раду УО САД.....	12
Извештај о финансијском пословању САД.....	22
Извештаји о раду секција САД.....	24
Одбрањени радови на катедри за археологију.....	32
Записник са XLII скупштине САД.....	35
Самостални стручњаци у култури (обавештење).....	41
Резимеи.....	47

cemeteries remained rather modest and even these only had a small number of graves.

Modern analyses of pottery from stratigraphically distinct contexts in settlement sites showed a spatial differentiation and differences in the existing forms and decorations. With obtained radiocarbon data, we were able to determine exactly the period in which these transformations took place. Results in the wider region demonstrated that major changes could be dated at the beginning of the 14th century BC. This was the period when specific elements of the regional and widespread Middle Bronze Age cultural traditions, observable in the forms and decoration of pottery, disappeared.

The most important metamorphosis was also the introduction of cremation in the burial rite, understood by some authors as the beginning of the Late Bronze Age in the region. These innovations were interpreted as the inclusion of the discussed territory in the influence area of the early Urnfield Virovitica culture from northwestern Croatia. Several radiocarbon dates, coming from cremation graves, correspond with the results in the settlements proving that major cultural changes in Eastern Slovenia occurred at the beginning of 14th century BC.

Петар Милојевић, Археолошки институт
Весна Вучковић, Завичајни музеј Параћин
Војислав Филиповић, Археолошки институт

ДИСТРИБУЦИЈА И ТОПОГРАФИЈА НАЛАЗИШТА ИЗ ПОЗНОГ БРОЗАНОГ И СТАРИЈЕГ ГВОЗДЕНОГ ДОБА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ПАРАЋИН

Рад на археолошком евидентирању налазишта на територији општине Параћин почео је у годинама пре Другог светског рата али су интензивна рекогносцирања области уследила тек након оснивања Завичајног музеја у Параћину 1978. године. Истраживачке кампање у организацији параћинског музеја, усмерене на прикупљању основних података о локалитетима интензивно су спровођене у свим декадама од оснивања музеја, закључно са стартовањем пројекта систематских рекогносцирања западне и источне обале Велике Мораве започете фебруара 2020. године. Резултати досадашњих истраживања огледају се у идентификовању 122 налазишта, као и на прикупљању велике количине археолошког материјала.

Опсервацијом дијагностичких налаза, прелиминарно је утврђено да се археолошки материјал са 48 налазишта може попределити у оквиру

позног бронзаног и старијег гвозденог доба, односно хиљадугодишњем приоду између XIV и IV века пре нове ере. Овај временски интервал у већини домаћих периодизационих шема обухвата периде Гвозденог доба 1, 2 и 3, док је према унапређеној средњевропској периодизацији овај временски интервал подељен на неколико културних етапа које обухватају период од почетка Br D до краја Ha D фазе. Овај турбулентни миленијум прати развојни процес производње гвожђа у источном Медитерану, од његове иницијалне појаве (XIV-XIII век п.н.е.) у археолошким и писаним изворима, до развијене прерађивачке технологије и утилитарне употребе као основне сировине за производњу оруђа и оружја (VIII-IV век п.н.е.). Такав технолошки развој пропраћен је пакетом друштвених, културних и економских промена које су између осталог одразиле и на концепт насељавања у већем делу Старог света.

Положаји евидентираних локалитета су убицирани на топографке карте коришћењем ГИС софтвера, помоћу кога су такође извршене и основне просторне анализе налазишта. На тај начин су добијени пре свега прегледни подаци о диспозицији и дистрибуцији налазишта, што је уједно резултирало креирању детаљне археолошке карте за истраживању територију. Поред тога издвојене су топографске карактеристике интересних локалитета, на основу којих је формирана база података неопходна за статистичке анализе које указују на насеобинске трендове у параћинској области током периода позног бронзаног и старијег гвозденог доба.

Петар Милојевић, Археолошки институт
Војислав Филиповић, Археолошки институт

СКУПНИ НАЛАЗ БРОНЗАНОГ НАКИТА ИЗ РАНОГ ГВОЗДЕНОГ ДОБА СА ТЕРИТОРИЈЕ СЕЛА ЧИТЛУКА КОД СОКОБАЊЕ

Налаз који се обрађује је случајно откривен приликом земљаних радова на крчењу старог воћњака у засеоку Врело, код села Читлука, општина Сокобања, југоисточна Србија, централни Балкан. Заправо, током 2017. године Завичајном музеју у Алексинцу, а касније и Народном музеју у Београду био је понуђен на откуп скупни налаз бронзаног накита, којитом приликом технички исцртани и фотографисани, док јеместо открића обиђено од стране стручних лица и евидентирано ГПС уређајем. Скупни налаз бронзаног накита откривен је као целина на свега 10-20